

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. sausio 15 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Direktyva 96/9/EB — Duomenų bazių teisinė apsauga — Duomenų bazė, kuri nėra saugoma nei autorių teisių, nei sui generis teisės — Duomenų bazės naudotojų teisių sutartinis ribojimas“

Byloje C-30/14

dėl *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandai) 2014 m. sausio 17 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. sausio 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Ryanair Ltd

prieš

PR Aviation BV

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts (pranešėjas), teisėjai J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev ir J.-L. da Cruz Vilaça,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorė C. Strömholm,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2014 m. lapkričio 12 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Ryanair Ltd*, iš pradžių atstovaujamos *advocaten* M. van Heezik, A. van Aerde ir R. Le Poole, vėliau A. van Aerde ir R. Le Poole,
- *PR Aviation BV*, atstovaujamos *advocaat* A. Groen,
- Europos Komisijos, atstovaujamos J. Samnadda ir F. Wilman,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: nyderlandų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1996 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/9/EB dėl duomenų bazių teisinės apsaugos (OL L 77, p. 20; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 15 t., p. 459) aiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Ryanair Ltd* (toliau – *Ryanair*) ir *PR Aviation BV* (toliau – *PR Aviation*) ginčą dėl pastarosios bendrovės vykdomo duomenų, gautų iš *Ryanair* interneto svetainės, naudojimo komerciniais tikslais.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvoje 96/9 yra keturi skyriai.
- 4 Direktyvos 96/9 I skyriaus „Taikymo sritis“ 1 straipsnio, turinčio tokį patį pavadinimą, 1 ir 2 dalyse numatyta:
 - „1. Ši direktyva taikoma duomenų bazių bet kokio pobūdžio teisinei apsaugai.
 2. Šioje direktyvoje terminas „duomenų bazė“ reiškia pavienių darbų, duomenų ar kitokios metodiškai arba sistemingai sutvarkytos ir individualiai elektroniniu arba kitokiu būdu prieinamos medžiagos rinkinius.“
- 5 Šios direktyvos II skyriaus „Autorių teisės“ 3 straipsnio „Apsaugos objektas“ 1 dalyje numatyta:

„Pagal šią direktyvą duomenų bazės, kurios pagal duomenų parinkimą ir išdėstymą yra autoriaus intelektualinės veiklos rezultatas, yra saugomos autorių teisių. Kad būtų pripažintos tinkamomis tokiai apsaugai, jokių papildomų atrankos kriterijų nereikia.“
- 6 Minėtos direktyvos II skyriaus 5 straipsnis „Atriboti veiksmai“ suformuluotas taip:

„Autorinių teisių saugomos duomenų bazės atžvilgiu duomenų bazės autorius turi išskirtinę teisę pats arba per įgaliotą asmenį:

 - a) laikinai arba nuolat bet kokiomis priemonėmis ir bet kokia forma atgaminti visą duomenų bazę arba jos dalį;
 - b) versti, pritaikyti, tvarkyti ir kitaip keisti duomenų bazę;
 - c) bet kokia forma platinti visuomenei duomenų bazes arba jų kopijas. <...>
 - d) viešai informuoti apie duomenų bazę, ją rodyti ir demonstruoti;
 - e) bet koku būdu atgaminti, platinti po b punkte nurodytų veiksmų gautus rezultatus, juos viešai skelbti, rodyti ar demonstruoti.“

- 7 Tos pačios direktyvos II skyriaus 6 straipsnio „Apribotų veiksmų išimtys“ 1 dalyje numatyta:

„Jeigu teisėtas duomenų bazės arba jos kopijos naudotojas atlieka bet kuriuos 5 straipsnyje išvardytus veiksmus, būtinus bazės duomenims pasiekti ir jais naudotis, jam duomenų bazės autoriaus leidimas nebūtinai. Jeigu teisėtas naudotojas turi leidimą naudotis tik duomenų bazės dalimi, ši nuostata taip pat taikoma tik atitinkamai duomenų bazės daliai.“

- 8 Direktyvos 96/9 III skyriaus „*Sui generis* teisė“ 7 straipsnio „Apsaugos objektas“ 1 ir 5 dalyse numatyta:

„1. Valstybės narės numato duomenų bazės, pasižyminčios pakankamai didelėmis jos duomenų gavimo, tikrinimo ir pateikimo kokybinėmis ir (arba) kiekybinėmis investicijomis, sudarytojui teisę neleisti perkelti ir (arba) panaudoti visos tokių duomenų bazės arba pakankamai didelės jos dalies, kokybiškai ir (arba) kiekybiškai ją įvertinus.“

<...>

5. Pasikartojantis ir sistemingas duomenų bazės nedidelių dalių perkėlimas ir (arba) panaudojimas, reikalaujantis veiksmų, kurie nebūdingi normaliam duomenų bazių naudojimui arba kurie nepagrįstai pažeidžia teisėtus duomenų bazės sudarytojo interesus, nėra leidžiamas.“

- 9 Tos pačios direktyvos III skyriaus 8 straipsnyje „Teisėtų naudotojų teisės ir pareigos“ numatyta:

„1. Bet kuriuo būdu viešai platinamos duomenų bazės sudarytojas negali sutrukdyti jos teisėtiems naudotojams perkelti ir (arba) viešai platinti jos nedideles kokybiškai ir kiekybiškai įvertintas dalis bet kokių tikslų. Jeigu teisėtas naudotojas yra įgaliotas perkelti ir (arba) viešinti tik tam tikrą duomenų bazės dalį, ši straipsnio dalis galioja tik tai daliai.“

2. Bet kokių būdu viešai platinamos duomenų bazės teisėtas naudotojas negali imtis veiksmų, kurie prieštarauja normaliam duomenų bazių naudojimui ir nepagrįstai pažeidžia teisėtus duomenų bazės sudarytojo interesus.“

3. Bet kokių būdu viešai platinamos duomenų bazės teisėtas naudotojas negali kenkti autorių ar kitų teisių savininko duomenų bazėje esantiems darbams arba temoms.“

- 10 Direktyvos 96/9 IV skyriaus „Bendrosios nuostatos“ 15 straipsnyje „Kai kurių nuostatų galiojimas“ skelbiama:

„Bet kokia 6 straipsnio 1 daliai ir 8 straipsniui prieštaraujanti sutarties nuostata laikoma negaliojančia.“

Nyderlandų teisė

- 11 Direktyva 96/9 į Nyderlandų teisę buvo perkelta 1999 m. liepos 8 d. Įstatymu dėl Nyderlandų teisės aktų suderinimo su 1996 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/9/EB dėl duomenų bazių teisinės apsaugos (*Wet houdende aanpassing van de Nederlandse wetgeving aan richtlijn 96/9/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 1996 betreffende de rechtsbescherming van databanken*; 1999 m. Stb., p. 303; toliau – Įstatymas dėl duomenų bazių).

- 12 Autorių teisių įstatymo (*Auteurswet*, toliau – Aw) 1 straipsnyje numatyta:

„Autorių teisės reiškia išimtinę literatūros, mokslo arba meno kūrinių autoriaus arba jo teisių perėmėjo teisę, laikantis įstatymuose nustatytų apribojimų, paskelbti savo kūrinius arba juos atgaminti.“

13 Aw 10 straipsnyje numatyta:

„1. Literatūros, mokslo arba meno kūriniai, kaip jie suprantami pagal šį įstatymą:

1° Knygos, brošiūros, laikraščiai, periodiniai leidiniai ir visi kiti rašytiniai kūriniai;

<...>

3. Kūrinių rinkiniai, duomenys ar kita atskira informacija, pateikti sistemiškai ar metodiškai ir individualiai prieinami elektroninėmis priemonėmis ar kitais būdais, saugomi kaip atskiri kūriniai nepažeidžiant kitų teisių į rinkinį ir autorių teisių ar kitų teisių į kūrinius, duomenis ar kitą rinkinyje esančią informaciją.

<...>“

14 Pagal Aw 24a straipsnį:

„1. Autorių teisių pažeidimu, kaip tai suprantama pagal 10 straipsnio 3 dalį, nelaikomas teisėto rinkinio naudotojo atliktas atgaminimas, kuris būtinas siekiant prieiti prie rinkinio duomenų ir juos panaudoti.

<...>

3. Vadovaujantis sutartimi negalima nukrypti nuo 1 ir 2 dalių teisėto naudotojo nenaudai.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

15 *PR Aviation* administruoja interneto svetainę, per kurią vartotojai gali atlikti duomenų apie pigių oro bendrovių skrydžius paiešką, palyginti šių skrydžių kainas ir už atitinkamą komisinį mokestį rezervuoti skrydį. Individualioms paieškoms atlikti reikalingą informaciją *PR Aviation* automatiškai ima, be kita ko, iš duomenų rinkinio, neatsiejamo nuo vartotojams taip pat prieinamos *Ryanair* interneto svetainės.

16 Prieiga prie pastarosios interneto svetainės suteikiama, tik jei jos lankytojas, šiuo tikslu pažymėjęs langelį, sutiko su *Ryanair* nustatytomis bendromis naudojimosi sąlygomis. Pagrindinės bylos aplinkybių metu šiose sąlygose buvo numatyti tokie reikalavimai:

„2. Išimtinis platinimas. Ši *Ryanair* interneto svetainė ir skambučių centras yra vieninteliai *Ryanair* paslaugų platintojai. *Ryanair.com* yra vienintelė interneto svetainė, kurioje leidžiama parduoti *Ryanair* skrydžius. *Ryanair* neleidžia naudoti kitų svetainių savo skrydžiams parduoti, nesvarbu, ar būtų siekiama parduoti tik skrydžio rezervaciją, ar skrydžio ir kartu apgyvendinimo (paketo) rezervaciją. <...>

3. Leistinas naudojimas. Šia svetaine išimtinai leidžiama naudotis šiais asmeniniais (nekomerciniais) tikslais: i) peržiūrėti šią interneto svetainę; ii) rezervuoti skrydžius; iii) tikrinti (keisti) skrydžių rezervaciją; iv) tikrinti informaciją, susijusią su lėktuvų atvykimo (išvykimo) laiku; v) registruoti skrydį internetu; vi) pereiti į kitas interneto svetaines naudojantis šioje svetainėje nurodytomis interneto nuorodomis; vii) naudotis kitomis funkcijomis, kurios gali būti įdiegtos šioje svetainėje.

Draudžiama naudotis automatizuotomis sistemomis arba programine įranga siekiant iš šios interneto svetainės arba interneto svetainės *www.bookryanair.com* imti informaciją komerciniais tikslais (perimti ekrano duomenis, angl. k. *screen scraping*), nebent trečiasis asmuo su *Ryanair* yra sudaręs rašytinę licencijos sutartį, pagal kurią jam leidžiama gauti *Ryanair* informaciją apie kainas, skrydžius ir skrydžių tvarkaraščius, turint tikslą palyginti kainas.“

- 17 Remdamasi Direktyva 96/9, Įstatymu dėl duomenų bazių ir *Aw*, bendrovė *Ryanair* tvirtina, kad *PR Aviation* pažeidė jos teises, susijusias su duomenų rinkiniu, ir bendrąsias interneto svetainės naudojimo sąlygas, nors su jomis pastaroji bendrovė sutiko. Ji paprašė įpareigoti *PR Aviation* nutraukti teisių pažeidimus, numatyti piniginę sankciją už šio įpareigojimo nevykdymą ir priteisti nuostolių atlyginimą.
- 18 2010 m. liepos 28 d. sprendimu *Rechtbank Utrecht* (Utrechto teismas) atmetė *Ryanair* prašymą tiek, kiek jis buvo grindžiamas Direktyvos 96/9 ir Įstatymo dėl duomenų bazių pažeidimu. Tačiau jis patenkino šį prašymą tiek, kiek jis grindžiamas *Aw*, ir įpareigojo *PR Aviation* nutraukti bet kokius *Ryanair* teisių į skrydžių duomenis pažeidimus ir atlyginti pastarajai bendrovei patirtus nuostolius.
- 19 Dėl šio sprendimo *PR Aviation* pateikė apeliacinį skundą. *Ryanair* pateikė priešpriešinį apeliacinį skundą, kuriuo ginčijamas *Rechtbank Utrecht* vertinimas, kad ji negalėjo naudotis apsauga, numatyta Direktyvoje 96/9 ir Įstatyme dėl duomenų bazių.
- 20 2012 m. kovo 13 d. sprendimu *Gerechtshof te Amsterdam* (Amsterdamo apeliacinis teismas) panaikino *Rechtbank Utrecht* sprendimą ir atmetė *Ryanair* priešpriešinį apeliacinį skundą.
- 21 Jis iš esmės nusprendė, kad tiek, kiek tai susiję su autorių teisėmis, net darant prielaidą, kad skaitmeninė informacija, kurią viešai prieinama padarė *Ryanair*, priskirtina prie rašytinių kūrinių apsaugos (*geschriftenbescherming*), kaip tai suprantama pagal *Aw* 10 straipsnio 1 dalies 1 punktą, *PR Aviation* nepažeidė *Ryanair* teisių, nes jos veiksmai atitiko įprastinio ir todėl teisėto *Ryanair* interneto svetainės naudojimo veiksmus, kaip tai suprantama pagal *Aw* 24a straipsnio 1 dalį. Jis pridūrė, kad *Ryanair* bendrosiose naudojimo sąlygose numatytas draudimas naudoti jos interneto svetainę komerciniais tikslais negalėjo paneigti prieš tai nurodytos išvados, atsižvelgiant, be kita ko, į *Aw* 24a straipsnio 3 dalį, kuri atitinka Direktyvos 96/9 15 straipsnį.
- 22 Dėl *sui generis* teisės *Gerechtshof te Amsterdam* nusprendė, kad *Ryanair* neįrodė, jog reikėjo „didelių investicijų“ duomenų rinkiniui sukurti, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 96/9 ir Įstatymą dėl duomenų bazių.
- 23 *Ryanair* pateikė *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų aukščiausiasis teismas) kasacinį skundą dėl *Gerechtshof te Amsterdam* sprendimo. Grįsdama savo kasacinį skundą ji nurodo vienintelį pagrindą, sudarytą iš dviejų dalių.
- 24 Šio pagrindo pirmoje dalyje *Ryanair* ginčija apeliacinio teismo vertinimą, kad ji negalėjo pasinaudoti rašytinių kūrinių apsauga, kaip tai suprantama pagal *Aw* 10 straipsnio 1 dalies 1 punktą.
- 25 Tačiau šiuo aspektu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad autoriaus teisių apsaugos tikslais negalima taikyti jokio kito kriterijaus, išskyrus originalumą. Pažymėjęs, kad iš Sprendimo *Gerechtshof te Amsterdam* išplaukia, kad *Ryanair* duomenų rinkinys neatitinka šio kriterijaus, jis daro išvadą, jog ši *Ryanair* kasacinio skundo pagrindo dalis negali būti šio sprendimo panaikinimo kasacine tvarka pagrindas.
- 26 Savo kasacinio skundo pagrindo antroje dalyje, nurodytoje subsidiariai, *Ryanair* iš esmės tvirtina, kad *Gerechtshof te Amsterdam* klaidingai nusprendė, kad tai, jog *PR Aviation* nepaisė jai nustatyto sutartinio draudimo naudotis *Ryanair* duomenų baze komerciniais tikslais nesudarius su pastarąja bendrove rašytinės licencijos sutarties, nereiškia, kad ji padarė pažeidimą.
- 27 Šiuo aspektu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar į Direktyvos 96/9 taikymo sritį patenka duomenų bazės, kurios nėra saugomos nei autorių teisių pagal šios direktyvos II skyrių, nei *sui generis* teisių pagal minėtos direktyvos III skyrių, ir ar dėl to sutarties laisvės apribojimai, išplaukiantys iš tos pačios direktyvos 6 straipsnio 1 dalies, 8 ir 15 straipsnių, taikytini ir tokioms duomenų bazėms.

- 28 Šiomis aplinkybėmis *Hoge Raad der Nederlanden* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar [Direktyva 96/9] gali būti taikoma ir per internetą pasiekiamoms duomenų bazėms, kurios negali būti saugomos nei autorių teisių pagal direktyvos II skyrių, nei *sui generis* teisių pagal [šios direktyvos] III skyrių, ir ar laisvė naudotis tokiomis bazėmis (pagal analogiją ar ne) pagal [Direktyvos 96/9] 6 straipsnio 1 dalį ir 8 straipsnį, siejamą su 15 straipsniu, negali būti apribojama sudarytais susitarimais?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 29 Savo pirmuoju klausimu, kuris grindžiamas prielaida, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas *Ryanair* duomenų rinkinys yra duomenų bazė, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 96/9 1 straipsnio 2 dalį, kuris vis dėl to nėra saugomas nei autorių teisių pagal šios direktyvos II skyrių, nei *sui generis* teisių pagal minėtos direktyvos III skyrių, o tai patikrinti turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, jis iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyva 96/9 turi būti aiškinama taip, kad, atsižvelgiant į kartu taikomą šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalį ir 8 ir 15 straipsnius, laisvė naudoti tokią duomenų bazę negali būti ribojama sutartimi.
- 30 Visų pirma reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką pati direktyva negali įpareigoti privataus asmens, todėl ja negalima remtis prieš jį (žr., be kita ko, Sprendimo *Faccini Dori*, C-91/92, EU:C:1994:292, 20 punktą; Sprendimo *Küçükdeveci*, C-555/07, EU:C:2010:21, 46 punktą ir Sprendimo *Dominguez*, C-282/10, EU:C:2012:33, 37 punktą).
- 31 Iš nusistovėjusios teismų praktikos taip pat išplaukia, kad nacionaliniai teismai taikomus nacionalinės teisės aktus turi aiškinti kuo labiau atsižvelgdami į atitinkamos direktyvos tekstą ir tikslą (žr., be kita ko, Sprendimo *Pfeiffer ir kt.*, C-397/01–C-403/01, EU:C:2004:584, 114 punktą; Sprendimo *Küçükdeveci*, EU:C:2010:21, 48 punktą ir Sprendimo *Dominguez*, EU:C:2012:33, 24 punktą).
- 32 Pateikus šiuos preliminarius patikslinimus reikia pažymėti, kad Direktyvos 96/9 I skyriaus 1 straipsnio 2 dalyje apibrėžiama sąvoka „duomenų bazė“.
- 33 Nors, kaip nurodo *PR Aviation*, vadovaujantis minėta nuostata šiai sąvokai suteikiama plati prasmė, siejama su formaliais, techniniais ar turinio kriterijais (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Fixtures Marketing*, C-444/02, EU:C:2004:697, 20–32 punktus), Direktyvos 96/9 1 straipsnio 2 dalyje esanti apibrėžtis, remiantis jos pačios tekstu, taikoma „šios direktyvos tikslais“.
- 34 Pagal Direktyvos 96/9 1 straipsnio 1 dalį jos tikslas yra „duomenų bazių teisinė apsauga“. Šiuo aspektu šioje direktyvoje įtvirtinta dviejų formų teisinė tokių bazių apsauga. Pirmą formą, kuri reglamentuojama minėtos direktyvos 3–6 straipsniuose, esančiuose II skyriuje, sudaro autorių teisių apsauga ir, remiantis tos pačios direktyvos 3 straipsnio 1 dalimi, ji taikoma duomenų bazėms, kurios pagal duomenų parinkimą ir išdėstymą yra autoriaus intelektualinės veiklos rezultatas. Antroji forma, reglamentuojama Direktyvos 96/9 7–11 straipsnių, esančių jos III skyriuje, pasireiškia *sui generis* teisių apsauga ir, remiantis šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalimi, taikoma duomenų bazėms, kurių duomenų gavimas, tikrinimas ir pateikimas liudija apie dideles kokybines ar kiekybines investicijas. Šios dvi teisinės apsaugos formos yra bendrų nuostatų, įtvirtintų minėtos direktyvos 12–16 straipsniuose, esančiuose jos IV skyriuje, objektas.
- 35 Todėl tai, kad duomenų bazė atitinka apibrėžtį, pateiktą Direktyvos 96/9 1 straipsnio 2 dalyje, neleidžia manyti, priešingai, nei teigia *PR Aviation*, kad ji priskirtina prie šios direktyvos nuostatų, reglamentuojančių autorių ir (arba) *sui generis* teises, taikymo srities, jei ji neatitinka nei autorių teisių apsaugos taikymo sąlygos, numatytos minėtos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje, nei *sui generis* teisės apsaugos taikymo sąlygos, numatytos to pačios direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje.

- 36 Kalbant apie Direktyvos 96/9 nuostatas, konkrečiai nurodytas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausime, reikia pridurti, kad šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalis, kuri teisėtam duomenų bazės naudotojui leidžia esant tam tikroms sąlygoms be šios bazės autoriaus leidimo atlikti veiksmus, numatytus minėtos direktyvos 5 straipsnyje, yra kaip ir pastarasis straipsnis autorių teisėms skirtame skyriuje, todėl nėra taikoma šių teisių nesaugomoms duomenų bazėms.
- 37 Direktyvos 96/9 8 straipsnis, skirtas, be kita ko, teisėto duomenų bazės naudotojo teisėms, yra šios direktyvos skyriuje, skirtame *sui generis* teisėms, todėl jis nėra taikomas šių teisių nesaugomoms duomenų bazėms.
- 38 Direktyvos 96/9 15 straipsnis, kuriame nustatytas tam tikrų šios direktyvos nuostatų imperatyvumas pripažįstant, kad prieštaraujanti sutarties nuostata laikoma negaliojančia, aiškiai susijęs tik su minėtos direktyvos 6 straipsnio 1 dalimi ir 8 straipsniu.
- 39 Taigi iš Direktyvos 96/9 tikslo ir teksto išplaukia, kad šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalis, 8 ir 15 straipsniai, kuriuose įtvirtinamos imperatyvaus pobūdžio teisės teisėtims duomenų bazės naudotojams, nėra taikomi duomenų bazei, kuri pagal minėtą direktyvą nėra apsaugota nei autorių teisių, nei *sui generis* teisių, todėl ši direktyva nedraudžia nustatyti sutarties sąlygų, kurių objektas yra tokios duomenų bazės naudojimo sąlygos.
- 40 Šią analizę patvirtina bendra Direktyvos 96/9 struktūra. Kaip pažymėjo *Ryanair* ir Europos Komisija, ši direktyva grindžiama pusiausvyra tarp, viena vertus, asmenų, kurie kuria duomenų bazes, teisių ir, antra vertus, teisėtų tokių bazių naudotojų, t. y. trečiųjų asmenų, kuriems šis asmuo leidžia naudoti minėtą bazę, teisių. Atsižvelgiant į tai, Direktyvos 96/9 6 straipsnio 1 dalis, 8 ir 15 straipsniai, kuriais šiems teisėtims naudotojams suteikiamos teisės ir kartu jos ribojamos asmenims, kurie kuria duomenų bazes, gali būti taikomi tik duomenų bazėms, į kurias jų kūrėjai turi autorių teises pagal šios direktyvos 5 straipsnį arba *sui generis* teises pagal minėtos direktyvos 7 straipsnį. Tačiau tai neturi reikšmės kalbant apie duomenų bazes, kurių kūrėjai neturi jokios minėtos teisės pagal Direktyvą 96/9.
- 41 Priešingai, nei tvirtina *PR Aviation*, šis Direktyvos 96/9 aiškinimas negali sumažinti intereso naudotis minėtos direktyvos įtvirtinta teisine apsauga tiek, kiek pagal tą pačią direktyvą saugomas duomenų bazės kūrėjas, priešingai, nei jos nesaugomos duomenų bazės kūrėjo atveju, nesinaudoja sutartine laisve riboti savo duomenų bazės naudotojų teises.
- 42 Iš tiesų, tokiu argumentu nepaisoma teisinio ir ekonominio intereso, kuris atsiranda asmeniui, investavusiam į duomenų bazės sukūrimą, dėl valstybių narių suderintos automatinės apsaugos sistemos, siejamos su išplaukiančia iš autorių teisės išimtinė teise pasilikti sau galimybę atlikti Direktyvos 96/9 5 straipsnyje numatytus veiksmus ir su teisės, išplaukiančios iš *sui generis* teisės, uždrausti šios direktyvos 7 straipsnio 1 ir 5 dalyse ir 8 straipsnio 2 dalyje numatytus veiksmus. Kaip Komisija pažymėjo per posėdį, tokia apsauga nepriklauso nuo kokio nors administracinio formalumo atlikimo ir nereikalauja dėl to sudaryti išankstinės sutarties.
- 43 Tokiu atveju, jei Direktyvos 96/9 saugomos duomenų bazės kūrėjas nusprendžia leisti naudotis duomenų baze ar jos kopija, jis, kaip patvirtinama šios direktyvos 34 konstatuojamojoje dalyje, leidžia apibrėžti tokį naudojimą sutartyje, sudarytoje su teisėtu naudotoju, kurioje, laikantis minėtos direktyvos nuostatų, patikslinami minėtos bazės ar jos kopijos naudojimo „tikslai ir <...> būdas“.
- 44 Tačiau, kalbant apie duomenų bazę, kuriai Direktyva 96/9 nėra taikoma, jos kūrėjas nesinaudoja šios direktyvos įtvirtinta teisine apsaugos sistema, todėl jis gali reikalauti savo duomenų bazės apsaugos tik remdamasis taikytina nacionaline teise.

- 45 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip: Direktyva 96/9 turi būti aiškinama taip, kad ji netaikoma duomenų bazei, kuri nėra saugoma nei šioje direktyvoje numatytų autorių teisių, nei joje numatytų *sui generis* teisių, todėl minėtos direktyvos 6 straipsnio 1 dalis, 8 ir 15 straipsniai netrukdo tokios duomenų bazės kūrėjui nustatyti jos naudojimo sutartinių apribojimų tretiesiems asmenims nepažeidžiant taikytinos nacionalinės teisės.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 46 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1996 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/9/EB dėl duomenų bazių teisinės apsaugos turi būti aiškinama taip, kad ji netaikoma duomenų bazei, kuri nėra saugoma nei šioje direktyvoje numatytų autorių teisių, nei joje numatytų *sui generis* teisių, todėl minėtos direktyvos 6 straipsnio 1 dalis ir 8 ir 15 straipsniai netrukdo tokios duomenų bazės kūrėjui nustatyti jos naudojimo sutartinių apribojimų tretiesiems asmenims nepažeidžiant taikytinos nacionalinės teisės.

Parašai.